

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2630

Vragen van het lid **Tang** (PvdA) aan de minister van Financiën over *banken die lage rentes niet doorberekenen*. (Ingezonden 16 april 2009)

1 Kent u het bericht «Bank pikt voordeeltje van de crisis in»?¹

2 Herinnert u zich uw antwoord op eerdere vragen, waarin u stelt dat «de consument de afweging (moet) maken of hij voor een variabele rente kiest die over het algemeen lager is dan een vaste rente maar waarbij hij meer risico op een verhoging van de maandlasten loopt, of dat hij kiest voor meer zekerheid en een daarbij behorend hoger vast rentepercentage»?²

3 Is het waar dat banken heel hoge opslagpercentages rekenen boven op het Euribor tarief, waardoor de totale rente boven het percentage uitkomt van een vaste hypotheek? Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot uw eerder gegeven antwoord dat bij vraag 2 is aangehaald?

4 Is het waar dat banken die geld kort in- en uitlenen vooral de functie van een doorgeefluik vervullen, en dat de intermediërende functie waarbij ze kort geld inlenen en lang uitlenen naar de achtergrond verschuift?

5 Hoe verklaart u het grote verschil tussen de variabele hypotheekrente en de Euribor?

6 Is het waar dat banken de hogere fundingkosten waarmee ze geconfronteerd worden buitenproportioneel doorberekenen aan bedrijven en aan mensen met een variabele hypotheekrente, omdat klanten met een vaste hypotheekrente daarvoor niet aangeslagen kunnen worden?

7 Deelt u de mening dat een bank een vaste renteopslag op de variabele hypotheekrente zou moeten hanteren?

¹ de Volkskrant, 7 april 2009.

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 1045.

Antwoord

Antwoord van minister **Bos** (Financiën) (ontvangen 13 mei 2009)

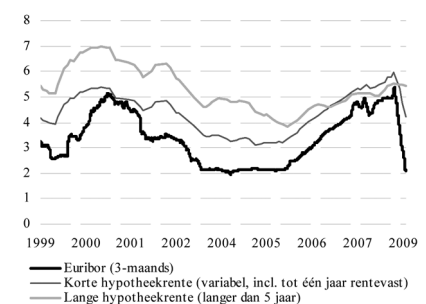
1 Ja.

2 Ja.

3 Nee. Volgens de meest recente cijfers (februari) lag de totale rentevergoeding voor nieuwe hypotheekrentes met een variabele rente

onder die met een vaste rente. Dit is over het algemeen het geval, omdat de markt een risicopremie vraagt voor het afdekken van het renterisico (zie ook het antwoord dat bij vraag 2 wordt aangehaald). Bij een keuze voor een variabele rente loopt de consument risico, dat zowel positief als negatief kan uitpakken. Hoewel in het algemeen de variabele hypotheekrente lager is dan de vaste hypotheekrente, is het mogelijk dat de variabele rente een periode boven de vaste rente uitkomt. Dit was bijvoorbeeld het geval in 2007 en 2008 als gevolg van de hoge korte marktrente (zie figuur 1).

Figuur 1 Rente op nieuwe hypothecaire kredieten

4 Uit de meest recente DNB-cijfers blijkt niet dat banken in Nederland nog maar weinig leningen met een langere rentevaste periode verstrekken. In de periode september

2008 tot en met februari 2009, het meest recent beschikbare datapunt, werd voor € 5,6 miljard aan nieuwe zakelijke leningen aangegaan met een rentevaste periode van meer dan vijf jaar. Voor nieuwe hypothecaire leningen was dit zelfs bijna € 20 miljard. Deze cijfers liggen weliswaar ongeveer 38% lager dan de afgelopen drie jaren gedurende dezelfde periode is verstrekt, maar nog steeds ongeveer een kwart hoger dan in de jaren 2004 en 2005. Wat betreft de ontwikkeling van het aantal nieuw uitgeschreven leningen met een korte looptijd (<1 jaar) is het beeld wisselend. Het aantal hypotheekleningen met een korte rentevaste periode daalde in de laatste zes maanden met circa 44% ten opzichte van de laatste drie jaar. Daarentegen nam het aantal nieuwe zakelijke kredietcontracten met een korte rentevaste periode de laatste zes maanden juist toe met circa 43%. Alles bij elkaar lijkt de stelling dat de intermediaire functie van banken naar de achtergrond verschuift niet te stroken met deze feiten.

5

Hoewel de variabele rente op hypotheekleningen historisch gezien vaak synchroon beweegt met de geldmarktrente (Euribor), is dit geen wetmatigheid. In figuur 1 is te zien dat het verschil tussen de geldmarktrente en korte hypotheekrente varieert. Deze fluctuaties worden veroorzaakt door een aantal factoren. Zo zijn de financieringskosten van banken niet gelijk aan de geldmarktrente. Banken financieren zich niet alleen met interbancaire leningen, waarvoor het Euribor-tarief representatief is, maar bijvoorbeeld ook via spaardeposito's en de kapitaalmarkt. Bovendien is niet ongebruikelijk dat banken in tijden van economische neergang hun marges aanpassen indien risico's toenemen, onder andere vanwege de minder gunstige economische vooruitzichten. Dit behelst ook deels een normalisatie van relatief lage marges die de laatste jaren in rekening werden gebracht.

6

Het is niet terecht te stellen dat banken bedrijven en huizenbezitters met een variabele hypotheekrente buitenproportioneel aanslaan voor de hogere fundingkosten. Banken passen immers over de volledige bandbreedte hun marges aan. Tevens

geldt dat voor nieuwe contracten de tarieven voor hypotheekleningen met variabele rentes tot op heden veel sterker zijn verlaagd dan voor hypotheekleningen met vaste rentes (zie antwoord bij vraag 3).

7

Nee. Het is aan de individuele bank zelf om haar renteopslag te bepalen. De renteopslag zal afhankelijk zijn van financierings- en operationele kosten van de bank. Daarnaast zal de renteopslag worden bepaald door de economische situatie, het soort hypotheekproduct en de positie van de hypotheekgever. Voor een nadere uiteenzetting verwijs ik naar de beantwoording van de Kamervragen 2 en 3 van Tang en Depla d.d. 19 december 2008.¹

¹ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 1045.